

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»

Спеціальність	029 ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА
Освітня програма	ДОКУМЕНТАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ I
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Код навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми	ОК 22
Семестр вивчення	5 семестр
Кількість кредитів ЄКТС / годин	5 / 150
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні, семінарські заняття - 32 год.
	Самостійна робота - 86 год.
Вид індивідуального завдання	контрольна робота
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного і приватного права kaf-pravo@suem.edu.ua к. 123 (кабінет викладача)
Викладач /і:	Захарова Ірина Володимирівна, к. і. н., доцент
Контактна інформація викладача/ів:	E-mail: Zaharova.ira2308@gmail.com тел. 0969800008
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
<p style="text-align: center;">Анотація навчальної дисципліни:</p> <p>Інформаційне право – молода, але одна з найактуальніших галузей права України. Інтерес до інформаційного права кожного року зростає, оскільки сучасна цивілізація – це цивілізація інформаційного суспільства, в якому інформація є найважливішим ресурсом суспільного та громадського розвитку.</p> <p>Ідея інформаційного суспільства знайшла своє вираження у міжнародних актах: Декларація тисячоліття ООН; Декларація принципів ООН «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячоріччі»; Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства; документи Ради Європи, Європейського Союзу та ін.</p> <p>З метою упорядкування суспільних відносин, пов'язаних з інформацією, їх суспільно корисної спрямованості, а також подолання наявних і можливих негативних соціальних явищ відповідно формуються суспільні норми поведінки сторін цих відносин.</p> <p>Сьогодні питання щодо обґрунтування важливості інформаційного права не вимагає</p>	

додаткових аргументів. Це комплексна галузь права, що визначає суспільні відносини щодо інформації, технологій її поширення, одержання та зберігання в усіх сферах життєдіяльності людей, їх спільнот, суспільства, держави, міжнародного співтовариства. Це система правових норм, що регулює множину дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Мета навчальної дисципліни:

Мета полягає у формуванні у студентів системи знань про сучасні тенденції розвитку правового регулювання інформаційної діяльності; щодо теорії і практики регулювання суспільних відносин, об'єктом яких є інформація.

Вивчення навчальної дисципліни «Інформаційне право» студентами спрямоване на досягнення:

а) загальноосвітньої мети:

- підвищення правової культури та ерудиції випускників, оволодіння ними знаннями щодо інформаційного права та інформаційного законодавства;

б) науково-юридичної мети:

- набуття умінь і навичок ефективного застосування положень інформаційного права та інформаційного законодавства для забезпечення захисту інформаційних прав та інтересів людини, суспільства та держави;

- опанування необхідною науково-методологічною підготовкою, яка забезпечує бачення проблем, що виникають, шляхів їх розв'язання, застосовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;

- формування навичок прийняття рішень у складних ситуаціях, опанування логікою дослідження та тлумачення правових норм;

в) виховної мети:

- формування відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед людиною, суспільством і державою.

Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

Формування національного розуміння державності, свідомого дотримання прав, свобод та обов'язків людини та громадянина самостійної незалежної України.

Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів галузей права.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

Знати, розуміти та застосовувати в практичній діяльності законодавчі та галузеві нормативні документи.

Демонструвати необхідні знання і розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

Розуміти у контексті інформаційного права нормативно-правові акти, що регулюють правові відносини у сфері інформаційних технологій, інформаційних систем, інформаційно-телекомунікаційних систем і мереж, інформації, персональних даних, електронних документів, електронного підпису, електронного уряду, інформаційної безпеки, захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах.

Знати базові принципи правового регулювання суспільних відносин в умовах формування інформаційного суспільства, інформаційних правовідносин, інформаційної культури та безпеки як складових інформаційної політики України.

Характеризувати загальні засади державної інформаційної політики; принципи інформаційної діяльності в Україні, основні нормативно-правові акти та їх положення, якими вона регламентується.

Виокремлювати основні види інформаційної діяльності та загальні засади їх правового регулювання.

Знати засади регулювання відносин у сфері діяльності засобів масової інформації.

Розуміти принципи правового регулювання відносин щодо інформації різних правових режимів (відкритої, державної таємниці, конфіденційної інформації, комерційної таємниці, персональних даних).

Визначати основні права та обов'язки учасників інформаційних правовідносин.

Орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, що регулюють інформаційні відносини в Україні.

Використовувати норми та принципи національного і міжнародного права стосовно сфери інформаційних правовідносин.

Правильно визначати нормативні акти і положення, що підлягають застосуванню у конкретній ситуації.

Брати участь в інформаційній діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Знати та аналізувати інститути інформаційного права; режими доступу до інформації.

Знати та аналізувати основні складові інформаційного суспільства.

Самостійно працювати з нормативно-правовими актами.

Демонструвати навички вирішення правових ситуацій у сфері інформаційного права.

Вміння аналізувати та розрізняти відносини, що регулюються інформаційним правом та відносини, що регулюються іншими галузями права

Здатність користуватись відповідною термінологією інформаційного права.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Основні поняття і категорії інформаційного права

Поняття «інформація». Класифікація інформації. Характеристики інформації. Право на інформацію та її обмеження. Інформація як категорія інформаційного права. Загальні і юридичні властивості інформації.

Конституційні положення щодо правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з інформацією. Поняття та види публічної інформації. Режими доступу до публічної інформації.

Розвиток технологій оброблення інформації і їх вплив на інформаційні процеси. Основні ознаки сучасного інформаційного суспільства. Моделі інформаційного суспільства. Програмні нормативно-правові акти щодо формування інформаційного суспільства. «Хартія глобального інформаційного суспільства».

Інформаційна інфраструктура. Інформація, інформаційна діяльність як об'єкт

суспільних відносин. Співвідношення понять «інформація», «відомості», «дані», «коди», «сигнали», «знання», «таємниця», «телекомунікація» тощо в суспільних відносинах.

Інформаційні ресурси як предмет суспільних відносин. Інформаційний простір як об'єкт інформаційної діяльності. Поняття та сутність глобального інформаційного простору.

Поняття інформаційної сфери. Інформаційні процеси. Основні об'єкти інформаційної сфери. Структура інформаційної сфери. Інформація як основний об'єкт інформаційної сфери. Особливості правової інформації.

Інформаційні технології як об'єкт інформаційних правовідносин.

Тема 2. Інформаційне право як галузь права

Правова природа інформаційного права в Україні. Поняття, предмет, принципи інформаційного права. Інформаційне право як наука і як навчальна дисципліна.

Інформаційне право як наука та навчальна дисципліна. Предмет, методи та функції інформаційного права. Базові інформаційні процеси, які є предметом правового регулювання: процеси документування та публічного оголошення (розповсюдження) інформації.

Місце інформаційного права в системі правових наук. Взаємодія інформаційного права з іншими галузями права. Система інформаційного права. Державна політика у сфері суспільних інформаційних відносин.

Методи інформаційного права і методи правового регулювання. Інформаційні права і свободи як юридичний базис інформаційного права.

Інформаційне право як комплексна галузь права. Об'єкти інформаційного права. Природа інформаційного права. Дефінітивні норми інформаційного права: інформаційні ресурси, державні інформаційні ресурси, документ, документована інформація, комп'ютерні системи, технології та засоби їх забезпечення, захист інформації, інформація про громадян, інтелектуальна власність та ін. Форми інформаційного права.

Система інститутів інформаційного права. Структура інформаційного права: Загальна і Особлива частини.

Принципи інформаційного права. Особливості термінологічної системи інформаційного права. Основні цілі інформаційного права.

Тема 3. Інформаційне законодавство в Україні. Джерела інформаційного права

Загальна характеристика законодавства України в інформаційній сфері. Поняття джерел інформаційного права та їх форми. Зовнішні форми інформаційного права. Інформаційне законодавство. Міжнародно-правові стандарти у сфері інформаційного права. Інформаційно-правові договори. Інформаційно-правовий акт. Підзаконні інформаційно-правові акти.

Інформаційне законодавство – головне джерело інформаційного права. Становлення інформаційного законодавства України.

Загально-правові та спеціально-правові акти, що регулюють суспільні інформаційні правовідносини. Джерела інформаційного законодавства.

Конституційно правове, цивільно-правове, адміністративно-правове, кримінально-правове регулювання інформаційних відносин.

Структура інформаційного законодавства України. Поняття джерел інформаційного права. Рівні та структура джерел інформаційного права.

Тема 4. Інформаційні норми й інформаційні правовідносини

Поняття та структура інформаційно-правових норм. Гіпотеза, диспозиція, санкція в структурі норми інформаційного права.

Види інформаційно-правових норм. Матеріальні і процесуальні інформаційно-правові норми. Імперативні і диспозитивні інформаційно-правові норми.

Поняття і зміст інформаційних правовідносин. Ознаки інформаційних відносин.

Елементи інформаційних відносин. Види інформаційних відносин. Юридичний і фактичний зміст інформаційних правовідносин. Учасники інформаційних відносин. Право на одержання інформації. Обов'язки учасників інформаційних відносин.

Дві особливі групи суспільних відносин в інформаційній сфері: інформаційні відносини; інформаційно-інфраструктурні відносини.

Тема 5. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері засобів масової інформації

Поняття про друковані ЗМІ. Діяльність друкованих ЗМІ; суб'єкти діяльності ЗМІ.

Правові відносини, які виникають у сфері телевізійного та радіомовлення на території України. Основні принципи державної політики у сфері телебачення і радіомовлення. Гарантії свободи діяльності телерадіоорганізацій. Обов'язки телерадіоорганізацій. Права телеглядачів та радіослухачів. Відповідальність за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення.

Інформаційні агентства: правовий статус, види, напрями діяльності, суб'єкти діяльності.

Поняття про блог, модератора блога. Характерні риси блогу. Поняття про мережеве видання, мережевий твір. Відмінність між блогами та ЗМІ.

Поняття «соціальна мережа», «акаунт», «вебсторінка». Правова природа сторінок у соціальних мережах. Соціальні мережі та відповідальність за інформацію в них. Акаунт у соціальній як особливий цифровий об'єкт права віртуальної власності.

Тема 6. Правове регулювання інтернет-відносин в Україні

Основні положення законодавства про електронні комунікації. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання та користувачів радіочастотного спектра. Універсальні електронні комунікаційні послуги.

Правова природа Інтернету. Новий цивілізаційний вид суспільних відносин – інтернет-відносини. Інтернет-право як комплексний інститут права.

Правове регулювання інтернет-відносин. Нормативні положення, що регулюють відносини в Інтернеті та закріплені в рамках цивільного, кримінального, адміністративного й інших галузей права стосовно інтернет-відносин. Поняття про інтернет-відносини.

Особливості механізму правового регулювання інтернет-відносин. Забезпечення безпеки суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз в інтернеті. Кіберзлочинність. Злочини у віртуальному просторі.

Юридичні факти, що формують правосуб'єктність учасників інтернет-відносин; виникають у зв'язку з використанням Інтернету, та ті, що виникають безпосередньо у віртуальному просторі.

Протиправні дії в інтернеті. Використання електронного цифрового підпису.

Тема 7. Режим доступу до інформації. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері державної таємниці

Режим доступу до інформації. Основні характеристики: суб'єкт визначення доступності цієї інформації; коло суб'єктів, які мають доступ до цієї інформації; особливі вимоги і правила зберігання та поширення цієї інформації; строк дії режиму обмеження доступу до інформації.

Види інформації з обмеженим доступом. Відкрита інформація; конфіденційна інформація. Розпорядники конфіденційної інформації; їх обов'язки.

Конфіденційна інформація про фізичну особу. Інформація, яка становить і не становить комерційну таємницю. Таємна інформація. Службова інформація. Відомості, що відносяться і не відносяться до інформації з обмеженим доступом.

Поняття про публічну інформацію. Правовий режим доступу до публічної інформації. Шляхи доступу до відкритої інформації. Суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації. Розпорядники інформації та їх обов'язки. Інформація, яку мають

оприлюднювати розпорядники інформації.

Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом. Запит про інформацію та його форми. Причини відмови у задоволенні запиту. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Основні положення Закону України «Про державну таємницю».

Тема 8. Юридична відповідальність за правопорушення у галузі інформаційного законодавства

Загальна характеристика юридичної відповідальності за порушення норм інформаційного законодавства. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації. Дисциплінарна, цивільно-правова, адміністративна, кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства. Поняття про інформаційне правопорушення (проступок).

Поняття, ознаки, склад і види інформаційних правопорушень. Дія і бездіяльність, суспільна небезпека як інформаційні правопорушення. Об'єкт і суб'єкт інформаційного правопорушення.

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про інформацію. Адміністративні інформаційні правопорушення. Адміністративна деліктність як найбільша загроза інформаційній безпеці держави.

Кримінально-правова відповідальність у сфері інформаційних правовідносин. Злочини у сфері обігу інформації. Злочини, що посягають на врегульовані законом суспільні відносини у сфері обігу інформації з обмеженим доступом та іншої інформації, що охороняється законом. Злочини, що посягають на врегульовані законом суспільні відносини у сфері технічного захисту інформації. Злочини, що посягають на врегульовані законом суспільні відносини у сфері інформаційно-психологічної безпеки особи та суспільства.

Підстави кримінальної відповідальності за вчинення злочинів у сфері обігу державної таємниці.

Рекомендовані джерела:

1. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4844/1/InformPravoUKR.pdf>
2. Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційне право: навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30656/3/A_Nashynets_Naumova_IP_FPMV.pdf
3. Кормич Б. А., Федотов О. П., Аверочкіна Т. В. Правове регулювання інформаційної діяльності: навчально-методичний посібник. Одеса, 2018. 150 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9530/Kormych%20Fedotov%20Averochkina%202018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Куліш А. М., Кобзева Т. А., Шапіро В. С. Інформаційне право України : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 108 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/45286/1/Kulich.pdf>
5. Артеменко О. В., Улютіна О. А. Інформаційне право : навч. посіб. Київ : Прінтеко : НУБіП України, 2020. 101 с.
6. Зайцева-Калаур І. В. Інформаційне право : навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б., 2017. 229 с.
7. Каткова Т. Г. Інформаційне право : практикум. Київ: Вид-во Право, 2019. 108 с.
8. Коваленко Л. П., Коваленко Б. В. Інформаційне право : підручник. Одеса : Гельветика, 2020. 285 с.
9. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник для студентів вузів. Х. : Бурун і К, 2011. 334 с.

10. Костецька Т.А. Інформаційне право України : навч. посіб. К. : КНТЕУ, 2009. 169 с.
11. Кульчий О. О. Інформаційне право : навч.-метод. посіб. Полтава: ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», 2015. 193 с.
12. Марущак А. І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності : навч. посіб. К. : Видавничий дім «Скіф», 2008. 342 с.
13. Основи інформаційного права України : навчальний посібник для студентів вузів / ред. М. Я. Швець. К. : Знання, 2009. 414 с.
14. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика : навчальний посібник. К. : Знання, 2006. 663 с.
15. Словник термінів інформаційного права / Упоряд. А. І. Марущак ; за заг. ред. М. Я. Швеця. К. : КНТ, 2008. 184 с.

Методи викладання, навчання:

Проблемні лекції.

Семінарські заняття: публічне обговорення питань тем курсу; виконання ситуаційних завдань. Ділова гра.

Самостійна робота: виконання завдань, винесених на самостійне вивчення та їх оформлення у вигляді відповідей, оглядів законодавства, складання порівняльних таблиць.

Виконання індивідуального завдання: реферат; контрольна робота за варіантами.

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль (екзамен).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських, практичних заняттях;
- участь у діловій грі;
- виконання ситуаційних вправ;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється у формі захисту реферату і перевірки виконання контрольної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен, проводиться в тестовій формі. При проведенні екзаменаційного електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, підсумковий контроль (екзамен) та виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання ІНДЗ)	40 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	---------------------------------------	--

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання ІНДЗ)	25 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	--------------------------------------	---

Накопичування балів з навчальної дисципліни під час *поточного* контролю відбувається під час оцінювання таких видів робіт:

- 1) *Доповіді, виступи, участь в дискусіях і обговоренні на семінарських заняттях;*
- 2) *Усне опитування;*
- 3) *Виконання ситуаційних вправ;*
- 4) *Участь в діловій грі;*
- 5) *Виконання завдань СРС.*

Кожний вид навчальної роботи студента оцінюється за 5-бальною шкалою.

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Інформаційне право».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до

заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.